

GAZDASÁGI
VERSENYHIVATAL

Visszaélt erőfölényével a MÁV

- for a short summary in English see below -

A Gazdasági Versenyhivatal (GVH) Versenytanácsa 2006. július 10-én, tárgyaláson kívül hozott határozatában megállapította, hogy a Magyar Államvasutak ZRt. (MÁV ZRt.) visszaélt gazdasági erőfölényével, s ezzel a versenytörvénybe ütköző magatartást tanúsított. Ugyanezen magatartás – Magyarország 2004. május 1-i európai uniós csatlakozását követően – a közösségi versenyszabályokat is sértette. A MÁV ZRt. jogsértő magatartásáért 1 milliárd forint versenyfelügyeleti bírság megfizetésére köteles.

A Versenytanács tárgyaláson kívül hozott határozatában megállapította, hogy a vasúti infrastruktúrához való hozzáférés (upstream) piacán és a vasúti árufuvarozás (downstream) piacán egyaránt erőfölényes helyzetben lévő MÁV ZRt. azáltal, hogy

- a magánvasutakkal kötendő pályahasználati szerződés előfeltételeként bankgarancia nyújtását írta elő, valamint
- nehezítette, késleltette, illetve megakadályozta e társaságok hozzáférési igényeinek teljesítését a tulajdonában, illetve kezelésében álló ipar- és rakodóvágányokhoz (beleértve a vonatok kiszolgálását is), továbbá
- egyes kiemelt jelentőségű tömegáru-fuvaroztató vállalkozásokkal 2003-ban, 2004-ben, illetve 2005-ben kizárólagossági kikötést tartalmazó, több évre szóló fuvarozási szerződést kötött,

a gazdasági erőfölénnyel való visszaélés tilalmába ütköző magatartást tanúsított.

A Magyarország európai uniós csatlakozásával egyidőben, 2004. május 1-jével megvalósult vasúti piacnyitás értelmében a vasúti teher- és személyszállításban megnyílt a lehetőség új társaságok belépésére a hazai vasúthálózaton. Az új, saját hálózattal nem rendelkező vasúttársaságok működéséhez szükséges vasúti pálya és más pályatartozékok használatához, illetve egyes járulékos szolgáltatásokhoz a MÁV ZRt.-nek (valamint a kezelésében lévő vasúti infrastruktúra tekintetében a GySEV ZRt.-nek) diszkriminációmentes hozzáférést kell biztosítania.

Már 2004 folyamán négy magán vasúttársaság is megjelent a hazai vasúti piacon, s a vasúti árufuvarozásba kívánt bekapcsolódni. Az új piaci szereplők részéről hamarosan több olyan jelzés is érkezett a GVH-hoz, amelyek a MÁV ZRt. pályahasználati szerződéskötési gyakorlatát és a pályához való hozzáférés körülményeit kifogásolták. A GVH 2005. február 9-én indított eljárást annak vizsgálatára, hogy az állami vasút pályahasználati szerződésében foglalt egyes pénzügyi feltételek akadályozhatják-e a szerződéskötésre kötelezett versenytárs vasutak piacra lépését és működését, majd 2005. április 29-én a versenyfelügyeleti eljárást a MÁV ZRt. kezelésében lévő, nem közforgalmú infrastruktúra elemekhez való hozzáférés körében tapasztalt magánvasúti nehézségek és az egyes

nagyfuvaroztatókkal kötött hosszú távú megállapodások versenyhatásainak vizsgálatára is kiterjesztette.

A versenyfelügyeleti eljárás lezárásaként hozott határozatában a Versenytanács jogsértőnek találta a MÁV ZRt. fentiekben említett magatartásait.

Versenyjogilag indokolatlannak minősült, ezáltal alkalmas volt a magánvasutak piacra lépésének nehezítésére, hogy a MÁV ZRt. Pályavasúti Üzletága az országos közforgalmú vasúthálózat használatához szükséges – 2004/2005. menetrendi évre szóló – pályahasználati szerződések megkötése során biztosítékként valamennyi magánvasúttól egységesen az éves pályahasználati díj 2,5 hónapra eső részének megfelelő összegű, feltétel nélküli bankgaranciát kért.

Hasonló hatással volt a piacralépésre a MÁV ZRt. azon magatartása, amelyet a magánvasutak egyes konkrét – de nem az országos közforgalmú hálózathoz tartozó – pályaszakaszokhoz (elsősorban ipar- és rakodóvágányokhoz) történő hozzáférési igényeinek teljesítése során tanúsított, s amelyre külön szabályozás nem vonatkozott. A MÁV ZRt. tulajdonában vagy kezelésében lévő iparvágányok működtetését a MÁV Árufuvarozási Üzletága látta el, amely egyben a magánvasutak fő versenytársának számított. Ennek következtében a MÁV egyik üzletága olyan – visszaélésre alkalmas – helyzetbe kerülhetett, hogy jórészt tőle függött a hozzáférési kérelmek érdemi elbírálása, a hozzáférések biztosítása, és számos esetben ténylegesen is megakadályozta, illetve nehezítette azt, hogy a magánvasutak az iparvágányokkal rendelkező fuvaroztató cégeknek szállítási feladatokat teljesítsenek.

Ugyancsak piaclezáró, azaz a piacralépést nehezítő magatartásnak minősült a MÁV ZRt. részéről az, hogy a piacnyitást megelőzően, illetve közvetlenül azt követően négy, kiemelt jelentőségű fuvaroztató céggel több évre szóló, kizárólagos szállítási keretmegállapodásokat kötött. Ezen cégek (amelyek között megtalálhatók a MOL, a BorsodChem, a Mátrai Erőmű és a Magyar Alumínium Rt. nevében eljáró cégek) a megállapodás hatálya alatt akkor sem fordulhattak a magánvasutakhoz, ha azok a MÁV ZRt.-nél lényegesen kedvezőbb feltételeket tudtak volna kínálni.

A MÁV imént felsorolt magatartásai Magyarország 2004. május 1-i európai uniós csatlakozását követően a közösségi versenyszabályokat is sértették, továbbá – a 2004. május 1. előtti időszakra vonatkozóan – a Magyar Köztársaság és az Európai Közösségek és azok tagállamai között társulás létesítéséről szóló Európai Megállapodás 62. cikke (3) bekezdésén alapuló, a Társulási Tanács 2/96. számú verseny végrehajtási szabályokról szóló határozata helyébe lépő 1/02. számú társulási tanácsi határozat kihirdetéséről szóló 2002. évi X. törvény I. címe 3. cikkében foglalt tilalmakba ütköznek.

A Versenytanács a MÁV ZRt.-t egymilliárd Ft versenyfelügyeleti bírság megfizetésére kötelezte. A kiszabott bírság a MÁV ZRt. Árufuvarozási Üzletágának méretével, a jogsértés súlyával és időtartamával arányosan került megállapításra. A bírság mértéke kifejezi, hogy a GVH az állam által elhatározott piacnyitást akadályozó vállalkozói magatartásokat szigorúan ítéli meg. A MÁV ZRt. által elkövetett versenyjogsértések különösen érzékeny helyzetben és időszakban érintették hátrányosan az újonnan piacralépni szándékozó magánvasutakat, kockáztatva ezzel a piacnyitás sikerességét. A piacnyitást követő időszakban a korábban monopolhelyzetet élvező inkumbens céget fokozott versenyjogi felelősség terheli, ha magatartásával indokolatlanul és jogszerűtlenül korlátozza, nehezíti az újonnan megjelenő vállalkozások üzleti lehetőségeit. A bírság kiszabásakor figyelembe vette azt is a Versenytanács, hogy a MÁV ZRt. 2006 májusától vállalta, hogy önként tartózkodik a kizárólagos szerződéses kikötések érvényesítésétől. Tükrözi továbbá azt is, hogy időközben

a MÁV ZRt. olyan belső szervezeti változásokat eszközölt, amelyek révén a jövőben elkerülhető lesz a hálózathoz való hozzáférés megnehezítésében tetten öltő jogsértés, mivel az önálló gazdasági társaságba szervezett MÁV Cargo ZRt. már nem rendelkezik iparvágányok tulajdon-, vagy kezelési jogával.

Az ügy hivatali nyilvántartási száma: Vj-22/2005.

Summary in English

Decision Vj-22/2005 of the Competition Council of the Hungarian Competition Authority :
MÁV ZRt. (Hungarian State Railways)

The Competition Council of the Hungarian Competition Authority (Gazdasági Versenyhivatal - GVH) established in its decision, issued on 10 July 2006, that MÁV (Hungarian State Railways), a dominant undertaking on the railway market, infringed the provisions on the prohibition of abuse of a dominant position of both the Hungarian Competition Act and, after 1 May 2004, the EC Treaty.

The GVH investigated the conduct of the earlier railway monopolist MÁV, which MÁV performed in the period just before and after market liberalization. The Competition Council found that MÁV, which had a dominant position not only on the upstream market of access to rail tracks but also on the downstream market of transporting bulk goods (freight transport market), had abused its dominant position,

1. firstly, by causing unreasonable additional costs to its competitors on the freight transport market;
2. second, by hindering, impeding and delaying access to non public industrial sidetracks; and
3. third, by concluding long term transport agreements, containing exclusivity clauses, with the most significant bulk-shippers, thereby foreclosing access of new entrants to a significant part of the freight transport market.

Therefore MÁV, by abusing its dominant position, endangered, in an unjustified manner, the market opening and the position on the railway freight market of new private railway entrants.

The Competition Council fined MÁV HUF 1 billion (approx. EUR 3,5 million).

Budapest, 2006. július 13.

Gazdasági Versenyhivatal

Kommunikációs Csoport

További információ:

Baráth Erika

Gazdasági Versenyhivatal

cím: 1054 Budapest, V. ker. Alkotmány u.5.

levél: 1245 Budapest, 5. Pf. 1036

tel: (+36-1) 472-8985

email: Barath.Erika@gvh.hu

<http://www.gvh.hu>